

volitvena možnost bi se morala nuditi slehernemu članu UJU, in sicer na ta način, da bi skrutinij glasovnic celokupnega slovenskega učiteljskega ustvaril in izkazal najprej kandidatno listo onih članov, na kojih imena bi odpadlo največ glasov, dočim bi imeli delegati glavnih skupščin na podlagi izbirne kandidatne liste izvršiti potem samo le še ožje volitve v upravne odbore in odske, toda istotako in zopet le tajnim potom z listki. Edino tajne volitve z listki preprečujejo vsakršno možnost zamere in izpostavljenja posameznikov ter omogočajo povsem neženiran in prost izraz mišljenja organiziranec.

Splošne volitve za doseg kandidatske liste naj bi vodil in izvršil poseben strogo nepristranski skrutinatorski odbor, odnosno pravni odsek organizacije — ter objavil v stanovskih glasilih celoten rezultat nekaj dni pred letnimi skupščinami UJU v svrhu predorijentacije članstva, še bolj pa delegatov. Skrutinij ožjih volitev bi se naj izvršil nato na skupščinah samih ter razglasil sklepni rezultat izvoljenih — sproti in takoj — odnosno do nastopnega dne ko se vrši glavno zborovanje ali pa v naslednji številki »Učit. Tovariša«. Na tem mestu bodi opozorjeno na volilno navodilo, važno za ožje volitve:

Delegatom naj bi nudila okvir za ožje volitve — dvoodstotna (2%) količina vsega članstva v Sloveniji zapošleni od najvišje splošno izglasovanega člana navzdol: — (za letos torej okvir obsegajoč okrog 50 voljenec, na čijih osebe bi padlo največ glasov).

Kar se tiče ustvaritve kandidatne izbirne liste, bi zadostovalo, ako napiše vsak član(ica) UJU 1 do 10 imen kandidatov na svojo glasovnico (z žigom) ter pošlje isto pod kuverto direktno na naslov skrutinatorskega odbora (ali pa indirektno potom šolskega vodstva, društvenega zbiralca »Učit. Tovariša« — ali kakor že). Ta odbor bi moral rezultat izbirnih kandidatskih volitev objaviti najmanj teden dni pred letno skupščino (ali običnim zborom) v »Učit. Tovarišu« (in sicer: če že ne v vseh imen, pa vsaj ona v okviru 2%, ki pridejo za ožje volitve v pošto). Pri sestavi svojih volilnic (do 10 imen) posamezni člani nikakor niso vezani event. samo na ude domačega okrajnega društva, ampak jih teritorialno lahko zajemajo iz vse pokrajine (v našem slučaju iz vse Slovenije).

Slični volilni modus (širši in ožji volitev bi se moral v poslovnih sprejetih tudi za volitev v glavni upravni odbor UJU — toda s to omejitvijo, da izbirnih kandidatskih list ne bi sestavljalo vse članstvo UJU, ampak samo člani širših pokrajinskih svetov. V posameznih učiteljskih društvih pa je tajni in tu predlagani način volitev sploh najlažje in najkrajše izvedljiv samo, da tu prav lahko odpadejo — ožje volitve ako društvo ni močno. Seveda bi se obveznost tega volilnega načina morala še uvesti.

Volitev za izbiro kandidatov se izvrši potom kuvertiranih tajnih glasovnic že par dni pred običnim zborom, tako da so imena najvišjih izglasovancev na dan zborovanja zbrana — in se te lahko na podlagi glasovnega rezultata kratkoma po vrsti vpraša li sprejmejo odborniške funkcije ali ne. Ta način volitev se obnese prav dobro in je odbor na mah sestavljen, brez godrnjanja nezadovoljstev in brez besedičenja, ponujanja, vsiljevanja, izgovarjanja prosjačenja odn. križajočih se predlogov; vrhu vsega je dopusten že pri sedanjih statutih, kajti izbirne liste še nikakor ni smatrati obveznim ozir. že vnaprej veljavnim.

Nadalje bi se moral predsednikom glavnega odbora in pokrajinskim poverjenikom UJU zagotoviti odnosno izposlovati za ono dobo ko sede v teh funkcijah — službeni dopust. To pa iz razloga, da se lahko posvetijo izključno prospehu organizacije, jo povsod, na vsakem kraju in vsak čas neovirano zastopajo, vršče hkrati repre-

zentacijske dolžnosti kjer in kadar nastopi potreba za to. Poverjeniki naposled ne bi smeli biti krajevno navezani na gotovi prijavljeni službeni kraj (ali celo oblast) — kakor n. pr. izključno na Ljubljano ali Maribor — ampak bi morala biti vsled zasedanja dopusta omogočena slehernemu članu dosega povereniške funkcije, pa bodisi da služi v najzgodnejši gorski ali obmejni vasi. V pokrajinskih glavnih mestih naj bi mu pomagali vršiti povereniške dolžnosti in posle tkzv. oblastni tajniki UJU (ali pa oblastni podpredsedniki). Končno bi morala organizacija uveljaviti in uvesti za poverjenika tkzv. reprezentacijsko določilo v obliki — recimo — mesečno a 1 Din davka, ki bi ga plačeval zanj vsak organiziranec UJU To bi omogočalo poverjeniku potrebno potovalno prostokretnost, uglednejše nastopanje in mu pomagalo čuvati stanu primerno vodstveno pozicijo v javnosti.

Na dlani je, da bi spravljal takšen volilni postopek popolnoma drug duh v našo organizacijo, t. j. oni duh ki naj bi vršil po znanem — spornem in glasovitem § 2. organizacijskih pravil vrhovno svrhu Udruga. Upravni odbori bi predstavljali v obliki kompromisnih avtomatično podanih poročev, ki bi se rezultirali iz svobodnih volilnih glasovnic, čisti in resnični izraz nazorov, razpoloženja volje in stremljenja posameznih struj in pokretov v celokupnem članstvu. Uživali bi povečano zaupanje, ugled in avtoriteto ne samo pri članstvu, ampak tudi pri šolskih oblastih in vladi. Organizacija bi imela z vsakokratnimi volitvami ključ kontrole in tehnično sodbe v

Predlog ministrstva prosvete za revizijo uradniškega zakona.

Predlog za izpremembo uradniškega zakona, ki ga je izdelala komisija pri ministrstvu prosvete, pri kateri je sodeloval tudi zastopnik UJU.

Pod tem naslovom je pričela priobčevati »Narodna Prosveta« v 94. številki odstavke dela komisije, ki se tičejo učiteljskega. V nastopnem posnemamo najvažnejše točke iz »Narodne Prosvete« s pristavkom, da se je komisija pri sestavi predloga ozirala na naše želje in zahteve, ki smo jih predložili centralnemu odboru UJU v obliki predlogov in protestne resolucije, ki je bila objavljena v 12. številki »Učit. Tovariša« dne 4. X. t. l.

I. Projekt uredbe in zakonsko pooblastilo.

Uredba o izpremembi in dopolnitvi uradniškega zakona se ima izdati na podlagi pooblastila po čl. 326. fin. zakona za leto 1927-28. V omenjenem čl. fin. zakona so postavljene meje, v katerih se morajo kretati izpremembe in izpopolnitve urad. zakona. Po čl. 94. ustave ne smejo biti uredbe v nasprotju z zakonskim pooblastilom, na podlagi katerega so predpisane. Ako je pa uredba v nasprotju z zakonskim pooblastilom, jo sme Narodna Skupščina s svojo resolucijo razveljaviti v celoti ali deloma. Zaradi tega je pri izdaji uredbe posvečati pažnjo, da se ne prekrakajo meje, ki so označene v pooblastilu, ker bi bilo drugače vse delo brez uspeha.

Komisija je ugotovila, da se pri sestavi projekta uredbe ni dovolj pazilo na gornja določila ustave, kar je prva pogrška, ki jo hoče pojasniti z nekaterimi primeri.

Iz besedila čl. 326. se ne more sklepati, da daje pooblastilo možnost izpreminjati razvrstitve drž. uradnikov in uslužbenec, ki jo predpisuje zakon. Nasprotno se mora sklepati, da ta razvrstitev ostane še nadalje. Pri vsem tem predvideva projekt uredbe novo vrsto drž. uradnikov, t. j. urad. pripravnik in s tem ukinja 9. skupino I. kategorije. Z ozirom na to, ker smatra komisija, da so take izpremembe protivne zakonskemu pooblastilu, misli, da je obdržati v vseh kategorijah vse obstoječe skupine in da je črtati v projektu uredbe vse nove odredbe o pripravnikih.

Zakonskemu pooblastilu je protivna tudi odredba čl. 11. projekta, po kateri more resorni minister v sporazumu z ministrom pravde in ministrom financ razvrstiti ona zvanja, ki niso označena v tabeli. Ta odredba je protivna zaradi tega, ker se morajo glasom pooblastila izvršiti razvrstitve z zakonsko uredbo in ne z ministrskim rešenjem. Tudi ne obstoji pooblastilo, ki bi dolo-

soval rokah. Spremenljivost in negotovost volilnih izidov bi povečala čut odgovornosti in silila k res vestni brižni in korektni vršitvi načelstvenih funkcij. Vsak pojav nezdravih razmer in opozicije v organizaciji bi se lahko sproti reguliral in korigiral. Med učiteljskim bi se poživela ljubezen do organizacije — in vodstveni odbori s čelnimi reprezentanti vred bi se neprimer- no bolj respektirali. Sklepi poverjeništev bi zalegli navzdol in navzgor. Noben režim si ne bi upal gaziti naših stališč. Mlačni, pasivni, nezadovoljni in deloma zapostavljeni mlajši člani pa tudi premnoge, predhodkov polne ženske družtvenice, bi se jeli živahneje ogrevati za skupne stanovske cilje ter stremljivo tekmujoč siliti iz svojih sedanjih breznadnih kariernih položajev na plan — bodisi kot stanovsko-politični borci, bodisi kot pedagoško-literarni ali sploh kulturni delavci. Vsak bi si bil v svesti, da mu enkrat dozori nagrada — in da njegov trud ne bo ostal nepoznan in nepriznan. Poživila bi se vsesplošno zainteresiranost na naših skupnih stanovskih prizadevanjih zlasti pa na porastu, edinstvenosti, izpopolnjenosti in moči organizacije kot take.

In še mnogo drugih argumentov govori za ta predlagani volilni način, kojih tolmačenje pa bi članek žal preveč podajšalo. Omenim n. pr., da bi bil tkzv. deklaracijski razkol menda sploh izostal, ako bi bili že vsa prejšnja leta tako volili in je tudi sedaj podan s predlogom most za ponovno zblizanje in združenje. Tovariška sodruštva naj blagovolijo pri bodočih zborovanjih opredeliti napram iznešeni zadevi svoja stališča.

Juro Kislinger (Laško).

obrazbe in to po gotovi dobi službenih let in izpopolnitvi se drugih odrednih pogojev. Komisija se s tem strinja, a smatra, da bi bilo treba omogočiti slični prehod iz II. v I. kategorijo, posebno še z ozirom na to, ker se nahajajo v II. kategoriji uradniki, ki imajo višjo izobrazbo, kakor jo zahteva zakon za II., a ne take, ki je predpisana za I. kategorijo. Treba je torej dati takim uradnikom II. kategorije možnost, da se prevedejo zaradi zmnoženosti, vestnosti in neoporečnega delovanja v I. kategorijo, kjer završe svoje službovanje v določeni skupini. Tak prehod iz II. v I. kategorijo bi bil za uslužbenca več moralnega kakor materialnega značaja, a za državno službo pa velike koristi združeno z neznatnimi finančnimi žrtvami.

Stanarina.

Projekt uredbe predvideva ono višino stanarine, ki je določena v zakonu. Medtem je pa znano, da sedanja stanarina že zdavna ne odgovarja onim zmeskom, ki jih mora uradništvo plačevati za stanovanja. Položaj uradništva se od dne do dne slabša in postane v tem pogledu kmalu nevdzdržen, posebno še zaradi ukinitja stanovanjskega zakona. Komisija uvideva zaradi tega nujnost, da se zviša stanarina v odpono, če ne že za odpravo teh nevdzdržnih stanovanjskih razmer. — Po čl. 37. urad. zakona je dana možnost, da se stanarina v gotovih krajih zviša. Ker je po čl. 28. urad. zakona stanarina sestaven del plače in pripada vsem uslužbenecem ne glede na njihov položaj, zato bi bilo po mišljenju komisije ukiniti čl. 38. ur. zakona, ki predvideva izplačevanje le ene stanarine, če sta mož in žena v drž. službi v istem kraju. (Dalje prihodnjč.)

Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA, Stari trg 12, Židovska 4

Splošne vesti.

Vseu članstvu, naročnikom in čitateljem želimo

SREČNO NOVO LETO 1928!

Poverjenišstvo UJU in uredništvo Učiteljskega Tovariša.

ANKETA ŠOLSKIH UPRAVITELJEV MARIBORSKE OBLASTI.

Na predlog nekaterih okrajnih učiteljskih društev iz mariborske oblasti in po sklepu seje širjega sosveta v Celju z dne 27. novembra t. l. sklicujemo na dan

7. JANUARJA 1928 OB 10. URI

anketo šolskih upraviteljev, ki se bode vršila v Mariboru na III. deški osnovni šoli na Ruški cesti. Za šolske upravitelje, ki se udeležijo ankete, smo zaprosili prosvetni oddelek v Mariboru odsotnost od pouka za ta dan. Mariborski veliki župan je dovolil odsotnost z odlokom P. br. 7479/1 dne 23. dec. 1927.

POVERJENIŠTVO UJU v Ljubljani, dne 28. decembra 1927.

ANDREJ SKULJ, JOSIP KOBAL, poverjenik, tajnik.

— Zopet nesrečna premeščanja po čl. 71 uradniškega zakona. Uredništvo je prejelo sledečo pritožbo od prizadetih: Že nesčetokrat smo videli kako se je ta nesrečni člen izrabljaj. V zadnjem času opazujemo nezmislno tolmačenje tega člena tudi v Mariboru. Pri zadnjih namestitvah smo videli, da sta bili zasedeni dve mesti po tem členu in sicer v Krčevini pri Mariboru in v Celju. Ali se bo sedaj prakticiralo tako, da se bodo mesta, za katera bi bilo nedvomno mnogo prosilcev, oddajala pod roko po čl. 71. — Člen 71. pravi, da se smejo državni nameščenci predstavljati na izpraznjenih mestih tudi brez svoje volje (t. j. brez priskekanja kljuk), toda po neizogibni službeni potrebi. Čudno je, da je za dobra mesta, kjer navadno ne primanjkuje učitelstva, takoj službena potreba in se ga takoj na-

Poljska privreda u seoskim osnovnim školama.

(Založila »Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani«. Cena 50 Din.)

Pred nami leži lična, 162 strani broječa in bogato ilustrirana knjiga, ki so jo sestavili francoski strokovnjaki L. Rongier, C. Perret in A. Mialle. V srbohrvaščino jo je prevedel in za naše razmere priredil univerzitetni profesor Ivan Rittig.

Iz predgovora prireditelja te, za vse podeželsko učiteljsko zelo važne knjige posnamemo, kaj je napotilo pisatelja, da je pripomogel k izdaji tega dela. Piše nam: »Naš narod je kmetijski, živi se od pluga in motike. Naše kmetijske šole ne izpolnjujejo svoje naloge, ker jih je premalo. Treba pa je, da se čim večje število kmetijske mladine pouči v poljedelstvu. Treba je da se osnujejo po deželi kmetijski tečaji, zimske šole. Naša vas, trg, mesto in država žive od kmetijstva. Žal pa, da naši ljudje obdelujejo zemljo skoraj tako, kakor so jo obdelovali naši predniki. Naši sinovi se morajo naučiti boljše in razumnejšega kmetovanja. To dejstvo je napotilo prevajalca, da je priredil za našo mladino in naše učitelje knjigo, po kateri poučujejo uspešno francosko mladino, ki mora, predno dobi odpustnico, položiti pismen izpit iz kmetijstva.

Vsa snov je obdelana v 35 berilih. Vsako berilo zase je metodično urejena celota. Iz opazovanj in poizkusov privede

čitatelja v skrivnosti rastlinskega ustroja in življenja. Ker pa je bogat pridelek odvisen od dobrega semena, nas dalje uči o važnosti odpiranja semenja in gomoljev (selekcija). Seznanja nas kako rastline razmnožujemo, zato govori dalje o setvi in razmnoževanju rastlin s potaknjenci, gribenicami in cepljenjem. Vrlo zanimivo je berilo o hranitvi rastlin in o važnosti dušika (nitifikacija). V 6., 7. in 8. berilu se poučimo o fizikalni sestavi zemlje in kako je nastala rodna zemlja ter kateri činitelji pospešujejo rast in razvoj rastlin. V nadaljnjih treh berilih govori o prirodnih gnojilih, predvsem o hlevskem gnoju in kako moramo z njim ravnati. Govor je tudi o zelenem gnojenju in drugih prirodnih gnojilih. O umetnih gnojilih kot dopolnilih k hlevskemu gnoju in drugih gnojilih ter o važnosti apna, se poučimo v naslednjih berilih. Ker rastline le tedaj dobro uspevajo, če imajo dovolj vlage, oziroma če je ni preveč, govori naslednje poglavje o namakanju in osuševanju (drenaža). Važno je dalje kolobarjenje, ki varje zemljo pred enostranskim izčrpanjem redilnih snovi. V naslednjih berilih se seznanimo s obdelovanjem zemlje, spoznamo razne stroje, važna žita in njihove bolezni.

V 20. in 21. berilu nas seznanja pisatelj s travništvom in najvažnejšimi travniškimi rastlinami. Dalje spoznamo okopanje in obrtne trgovske rastline, kakor so: lan, konoplja, hmelj, tobak, sladkorna pesa i. dr.

O vinogradništvu govori v naslednjih dveh poglavjih. Seznanja nas z vsemi deli v vinogradu in v kleti, spoznamo trsne

škodljivce in vinske bolezni. V 27. berilu obravnava vrtnarstvo, v 28. pa gozdarstvo. To snov bi bilo treba temeljiteje obdelati. V 29. berilu govori o živalski hrani in njeni sestavi. V naslednjih pa o domači živini, nje oskrbi, negi in odpiranju za plemo (selekcija) ter malih živalih.

Končno povdarja važnost združništva, rednega knjigovodstva in velik pomen kmetijskega šolstva. V zadnjem berilu spoznamo najvažnejše kmetijstvu škodljive in koristne živali.

Iz podanega pregleda bo vsakemu učitelju jasno, da je opisana knjiga najboljši pripomoček za pouk v ponavljalnih in kmetijsko-nadaljevalnih šolah, kakor tudi za dobro pripravo pri pouku v spoznavanju prirode in kmetijskem pouku v osnovni šoli. Vsem šolam in učiteljsstvu jo toplo priporočamo!

»Slovenija«.

V »Srpski književni zadrugi« v Beogradu je te dni izšla kot številka 202 knjiga »Slovenačka«, ki seznaja srbski narod s slovenskim kulturnim in drugim življenjem.

Knjiga bo Srbom tako dobro došla, kakor našim ljudem »Zgodovina Srbov« ki jo je letos izdala družba sv. Mohorja. »Slovenačka« ima 223 strani in obsega članke raznih znanstvenikov. Geografski pregled (32 strani) je sestavil prof. Anton Melik, zgodovino (do str. 85) Milko Kos,

starejšo književnost Fran Kidrič, novejšo književnost Ivan Grafenauer, gledišče Fran Alreht, glasbo Stanko Vurnik, prosvetne prilike (od strani 201 do 222) pa Fortunat Lužan.

Prosveta je opisana v dveh delih, in sicer z ozirom na razmere pred osvoboditvijo in po osvoboditvi. Pričenja se šolstvo posebno po reformaciji in se razvija v dobo delovanja jezuitov, dobo Marije Terzije, dobo Francozov v Ljubljani, leto 1848., in dalje. Posebej so tudi navedeni podatki o meščanskih in srednjih šolah in o univerzi. Slovenci so imeli pred prevratom veliko borb za pravice materinega jezika v šolah. Opisane so v knjigi s kratkimi potezami poljedelske in gospodinske šole, obrtne in trgovske šole, glasbene šole in zaščita dece. Lepo je v Sloveniji razvita narodna izobrazba. Sedaj je v obeh oblastih 4372 društev. Od teh je v mariborski oblasti 88 političnih, 699 kulturno-prosvetnih, 494 strokovnih, 315 humanitarnih in 95 raznih drugih društev. »Prosvetna zveza« ima 110 domov. Tudi imamo 128 listov. Število osnovnošolskih otrok od leta 1918. do 1925. padlo od 150.346 na 130.077, meščanskošolskih pa je naraslo, od leta 1918. do danes od 1508 na 7189.

Opis upošteva tudi šolstvo na Koroskem in Primorskem. Italijanske državne oblasti so hitro uničile vso lepo razvito prosveto v Primorju. Knjigo krasijo mnoge umetniške slike. »Srpska književna zadruga« je izdala že več drugih prvostvniških knjig o poznavanju naše države, tako o Hrvatski, Bosni, Južni Srbiji in Črni gori.

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Varuje perilo!

mesti, za kako slabo mesto v gorski vasi, kamor nihče ne, kjer je narod bolj potreben šolanja, pa se lahko čaka mesece in celo leta predno se dobi učitelja. Tukaj očitno ni službene potrebe. V členu 71. se govori samo o službenih, ne pa o rodbinskih potrebah (ta dva pojma se tudi večkrat zamjenjata). Kdaj bo red?

— Odsek za meščanske šole v prosvetnem ministrstvu. Prosvetno ministrstvo je že opetovano razmišljalo o ustanovitvi posebnega odseka za meščanske šole. Zdaj je ta odsek ustanovljen. Njegovo področje bo obsegalo vse meščanske šole na Hrvaškem, v Slavoniji, Sremu, Banatu, Bački in Baranji. Za šefa novega odseka je imenovan referent v prosvetnem ministrstvu g. Matijak. — Kakor je razvidno, so ostale meščanske šole v Sloveniji še vedno podrejene oddelku za Slovenijo v ministrstvu prosvete.

— Prošnje za bolezenski dopust učitelstva. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal odlok, v katerem opozarja učiteljstvo, da je treba priložiti prošnji za daljši bolezenski dopust (več kot 1 mesec) komisionalno uradno zdravniško spričevalo dveh zdravnikov, katerih mora biti vsaj eden uradni zdravnik.

— V vrhovno učiteljsko sodišče je izvoljen kot predsednikov namestnik dr. Čeda Mitrovič, rektor univerze.

— Ker se čuje, da je proti rokotvornemu pouku na deželi »velika averzija«, češ, da to ni za podeželske šole, da naj se črtajo v proračunu postavke itd., pozivljam vse tovariše in tovaršice, ki imajo veselje do tega predmeta, da dokažemo, da se tudi na deželi doseže lepe uspehe — morda tudi lepše in z manjšimi stroški kot v mestih. Predlagam, da se tudi tu strnemo ter organiziramo proti koncu tekočega leta skupno podeželsko razstavo deških ročnih del na kaki šoli v Ljubljani. Tam naj sodi javnost, ali je ročno delo tudi za podeželske šole ali ne. Jaz sem prepričan, da goji ta predmet veselje do šole in do dela, da o estetski in vzgojni plati tu niti ne govorim. Za danes samo teh par vrstic — drugič po potrebi tudi bolj obširno. Vse eventuelne predloge je poslati prosim na naslov Jože Mrak, učitelj, Mengeš.

— 168 Din in 4 šilinge, torej 200 Din se je nabralo na gostiji novoporočenega učiteljskega para tov. Milosa Ledineka in tovaršice Milke Roškarjeve iz Černe pri Prevaljah za Učit. dom v Mariboru. Kolikokrat obhajamo kak vesel (pa tudi žalosten) dogodek v družbi! In vendar se tako redko kdo spomni ob takih prilikah samega sebe — našega doma!

— »Dečva«, velika moda prihodnjega poletja. Preko vseh zaprek je sedaj za bodoče poletje upeljano »Dečve« končnoveljavo sklenjena stvar. Realizacija te lepe in široko pomembne, že pred šestimi leti započete misli je zasigurana. Prepričani smo, da bode naše ženstvo z veseljem pozdravilo in sprejelo »Dečvo«, dalo s tem našim pokrajinam narodno značilno lice »Jugoslovanski Matici« in »Dečjemu domu« pa mali gmotni prispevek. Vse žene, matere deklet, vse ženske organizacije bode pozvala k polnemu odzivu — Akcija za propagando »Dečve«.

— Vasilij Mirk: 10 povesti za klavirsko mladino. Zbirka lahkinih rondojev na podlagi narodnih pesmic. Naročila po pošti sprejema pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. — Cena partituri 20 Din brez poštne.

— »Zboris«. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo, urejuje Zorko Prelovec. Izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, 11. in 12. številka. Naročnina na »Zbore« za leto 1928. je ista kot letos, le 40 Din, naročniki naj jo takoj obnove!

— Knjižnica Pedagoške centrale v Mariboru. Radi evidence in na podlagi čl. 4. knjižničnih pravil prosim tovaršice članke za

čitljive podpise pri naročevanju knjig. Pri skupnem naročilu navedite vsakega posameznika imenom in katere knjige si želi izposoditi, ker so za knjige odgovorni čitatelji in ne šole. Obenem prosim tudi, vračajte knjige, čim so prečitane, kajti le pod tem pogojem bo mogoče točno ustrezati čitateljem. — Knjižničar.

— Blagajnik litijskega učiteljskega društva nujno prosi vse tov., da mu z novim letom nakazujejo članarino vedno za mesec naprej. Obenem naj nakažejo tudi zaostanke od leta 1927.

— »Ženski List« izšao je broj 1. godište IV. kao božićni i novogodišnji broj na 52 stranice sa najnovijim modelima od kojih mnogi u više boja. Obilni tekst sadržaje novele, humoreske, crtice, razne zanimive članke i rubrike o zdravstvu, sportu, gimnastici, kozmetici, odgoju dece, kućanstvu, kuhinji i. t. d. Priložen je arak krojnih uzoraka a u posebnom literarnom prilogu od 16 stranica počima Zagorkin roman »Vlatko Saretić«. Pojedini primjerci dobivaju se u svim knjižarama i trafikama. Pretplate prima Uprava »Ženskoga Lista« Zagreb, Samostanska ulica 2/I.

— Nova muzika. Z novim letom začne Glasbena Matica v Ljubljani izdajati dvmesečnik »Novo muziko«. »Nova muzika« bo imela glasbeno-književni in glasbeni del s priložo »Mala nova muzika«. Celoletna naročnina, t. j. 6 zvezkov, 100 Din.

Solnčni žarki izbelijo perilo, vendar se nikdo ne boji, da bi to moglo škodovati perilu. Stoletja že delajo gospodinje na ta način. — Prašek za pranje »RADION« je poznan šele nekaj let in so se radi tega napravili poizkusi, pri katerih se je »RADIONOM« pralo 50, potem 100 in končno 500-krat, pa so vlakenca perila ostala nepoškodovana.

— Opozarjamo na inserat tvrdke ROZMAN in prosimo, da se p. n. učiteljstvo pri nakupu sklicuje na n. j.

— Opozarjamo tovaršice in inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovaršice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovaršiu«.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva 7 daje p. t. učiteljstvu blago na obroke po brezkonkurenčnih cenah in brez vsakih pristojbin, le proti predložitvi legitimacije. Pri veliki izbiri manufakturnega blaga, najdete primerna darila za Miklavža, Božič in Novo leto.

Mladinska Matica.

PROPAGANDA ZA MLADINSKO MATICO — ZBIranje NAROČNIKOV.

Obračamo se v imenu poverjenstva do učiteljstva s prošnjo, da prevzame na svoji šoli zbiranje naročnikov za Mladinsko Matico, ustanovo, ki jo snuje naš stan za slovensko mladino.

V šolskem letu 1927./28. bomo dali naši mladini tri knjige, ki naj pomenjajo začetek v povzdigi mladinske beletrije in znanstvenega slovstva. Naš namen je dvojen: dati slovenskemu otroku zdrave dušne hrane ter jo razširiti čim najbolj med naš narajšaj. Zato bodo knjige poceni — 10 Din vse tri — in bodo šle v zadnjo slovensko vas. A da se to zgodi, se mora učiteljstvo ogreti za stvar. Brez učiteljstva ni izvedljiva lepa misel. Če le kje, more pri Mla-

dinski Matici pokazati učiteljstvo, da ima smisel in voljo za pravo kulturno delo med narodom.

Pripravljene knjige so: Koledarček Slovenske pravljice in Šadjarček.

Koledarček bo imel pripovedne sestavke, pesmi, znanstvene člančice, primerne šoloobvezni mladini. Govoril bo o našem domu in o svetu, o potrebah hiše, o gospodarstvu, o tehničnih pridobitvah, objavil bo sličice iz razvoja človeštva, ilustrirane stastike itd. — vse preprosto, poljudno in pristopno mladini.

Slovenske pravljice se bodo zbrale iste (jugoslovanske, češke, poljske, ruske), ki doslej še niso prevedene na naš jezik. Pravljice bodo ilustrirane in prirejene od naših priznanih pisateljev.

Šadjarček bo pa knjižica, ki jo bodo s posebnim veseljem sprejeli na deželi, kjer se goji sadjarstvo. Z njo hoče Mladinska Matica pridobiti za svojo izdajo tudi našega kmeta, ki mu bo s tem nudila prkoristno delce.

Toda — kakor že rečeno — je odvisen uspeh podjetja od učiteljstva. Mladinsko Matico vodi čist idealizem. Če ga bo slovensko učiteljstvo delilo, bomo položili temelj veliki zgradbi. Ako dosežemo 10.000 članov, bomo mogli že prvo leto pokriti vse izdatke za papir, tisk in razpošiljanje knjig. Toda to število je dosegljivo le, če dosežemo na vseh naših šolah (okrog 100.000 šoloobveznih otrok!) vsaj 10% obiskujočih, ki pristopijo kot naročniki k Mladinski Matici.

Prosimo učiteljstvo, da stori, kar more, da uresničimo načrte. Za zbiranje denarja (à 10 Din) je določen čas od 1. do 29. februarja, tako, da smo v začetku marca gotovi glede števila izvodov, ki se bodo tiskali. Vendar je mogoče že prej začeti s propagando. Da bo šlo lažje, bomo poslali v januarju na vse šole nekaj ilustracij — prospektov kot poskus, kakšne naj bodo knjige in bomo priložili bloke za zbiranje naročnikov.

Zbiranje naročnikov se more poveriti tudi učencem samim, naravno, pod nadzorstvom učiteljstva. Zbiranje skozi mesec dni pa je projektirano zato, da morejo uboženjši prinašati skupaj tudi po nekaj dinarjev. Gotovo je namreč, da bo mogoče zbrati naročnino le s sistematičnim delom. En sam poziv ne bo izdal nič.

Vsak poverjenik bo v začetku marca sporočil poverjenstvu UJU — Mladinski Matici število članov ter bo poslal zbrani denar po čeku, ki ga Mladinska Matica pošlje vsem šolam.

Pregled uspeha v okraju pa se bo preseljal pri prvem zborovanju učiteljskega društva v marcu ali aprilu.

Naloga, ki jo imamo pred seboj, ni težka. Z dobro voljo jo je lahko premagati. Prosimo učiteljstvo, da ne odreče svoje pomoči, radi dobre stvari, radi naše mladine, radi poslanstva učiteljstva v narodu!

Odsek M. M. poverjenstva UJU.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

POMEN KROŽKOV.

Osrednji izobraževalni odsek našega poverjenstva ima do sedaj naznanjenih 99 ustanovljenih krožkov širom Slovenije. Mnogo od teh novih organizacijskih edinic posluje že z vsem optimizmom, ki odlikuje najboljše iz učiteljskih vrst. Toda vse preveč skeptičnega razpoloženja glede koristi in uspeha krožkov izpodbija to delo, da se ne more še tako razviti, kakor bi bilo želeli v našem skupnem interesu.

Ker je nedvomno mnogo krivo tega skepticizma prav nerazumevanje vseh posebnih nalog, ki jih bodo morali prevzeti

baš krožki — in samo krožki, zato ne bo odveč, če si predočimo važnost tega dela nekoliko natančneje.

Glavna njihova naloga je vsekakor naš daljnja izobrazba. Vsakemu je takoj jasen velik pomen sistematičnega shajanja učiteljstva v tem oziru. Ob določenih temah se izmenjujejo misli in izkristalizirani nazori postajajo tako polagama skupna last udeležencev. Kamen do kamna raste postopno zgradba našega enotnega stanovskega zbiranja. Sistematično in enotno za vso organizacijo postavljene izobraževalne teme omogočajo posplošnje in poglobljene v iste probleme hkrati po vsej organizaciji. Že drug izobraževalni tečaj slovenskega učiteljstva bo nedvomno pokazal veliko silo takega smotrenega dela in pomnožil tako potrebno samozavest in vero v lastno moč našega stanu, ne glede na to, da je to delo neobhodno potrebno za fundiranje našega šolskega in izvenšolskega udejstvovanja. Ker je padla pred kratkim nekje opazka, da se ne sme izgubljati preveč časa za izobraževalnim delom v dobi, ki zahteva predvsem borbenosti organizacije, bodi nam dovoljena v tej zvezi opazka, da bomo zaman pričakovali borbenega duha pri organizacijah, ki si niso vsak hip na jasnem, kaj hočejo, in ki si niso ustvarile v enotnem stanovskem naziranju trdne podlage, na katero edino je mogoče zastaviti vzvod. Iluzorno je torej upanje nekaterih tovaršev, da bodo dvignili borbenost organizacije brez predhodne organizacijske in družboslovne izobrazbe.

Udeleženci krožkov naj se ne puste plašiti po začetnih težkočah tega dela. Od sestanka do sestanka se bo zaznamoval na pretek ter rasel optimizem v končni uspeh.

Razum sistematične nadaljnje izobrazbe imajo krožki pa še drugi, nič manjši pomen. Predvsem nas krožki zblížajo, utrdje medsebojno zaupanje, ki rase vedno le v skupnem delu in poznavanju drug drugega. Zlasti razmerje tovaršic in tovaršev bo postalo prav na krožkovih sestankih res iskreno tovariško. Skupno delo za skupne koristi je bilo vedno najboljšje sredstvo izogniti se malenkostnim predsodkom in utapljanju v ozkosrčnem obupavanju. Žalostno je dejstvo v naši organizaciji, da životarijo med nami stotine organiziranih članov, ki niso še nikdar okusili slasti, ki nam jo podeli zavest, da sodelujemo po svojih najboljših močeh v skupnem organizacijskem aparatu. Ta dvigajoča zavest se rodi pa samo iz spoznanja, da je delo, v katerem sodelujemo, resnično potrebno in smotreno zastavljeno. To spoznanje in rutina v takem delu sta pa mogoča le v krožkih. Društvena zborovanja so malo primeren forum za tako izobrazbo. Tu se uveljavljajo večinoma oni redki, ki razpolagajo z dobršno mero govorniške spretnosti, večina zapušta pa zborovanja hladna in večkrat disgustirana. Formalistično govorčenje ubija skopo odmerjeni čas, ne da bi se mogel po navadi izčrpati niti eden od nebroj aktualnih problemov našega stanu in življenja. Najboljše misli ostajajo večkrat neizrečene, ker nima mislec na razpolago prepričevalnega govorniškega daru. Zbiranje ubija pobude, najboljše dostikrat ne soodločujejo, ker se z resignacijo in disgustom puste pregovorati.

To so razlogi, ki resnično obstoje. Stotine naših članov bi nam potrdile to trditve. Toda tudi če bi teh razlogov ne bilo, so društvena zborovanja mnogo prerodka in prekratka, da bi moglo v njih vse ono na dan, kar nam zlasti teži srce. Zborovanja morajo predvsem urejati zgolj tehničnoorganizatorične strani in to vedno na škodo idejne poglobitve. Tu stopajo krožki naravnost odresljivo na pozorišče.

Ze ves način razpravljanja je v krožkih čisto drugačen. Tovariško sedeč okrog mize, vlada v njih ton prijateljskega, neprisiljenega in domačega razgovora. Govorance so